

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Monstris Et Monstrosis, Qvam Mirabilis, Bonvs, Et
Ivstvs, In Mvndo Administrando, Sit Devs, Monstrantibvs**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1647

Capvt III. Iniquas hominum de Monstris & monstrosis querelas compesci
ex eo, quòd Monstra & monstrosi sint Dei opus, & eorum irrisores diuinitus
puniantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51168](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51168)

Francisc.
Ferd. de
Cord. in
Didascal.
Multipli.
ci. cap. 8.
Delrius
Coment.
in Hercu-
lem Oe-
teum Se-
nece.

ctentia, quarum vna fœno, altera vino gauderet: neque opus duplici ventre, & stomacho, aut quadruplici pede, cùm, vt suprâ ex Æliano docuimus, Onocentauri manibus loco pedum nitantur, quando celerandum est. In hanc sententiam etiam scribit Franciscus Ferdinandus de Cordoua. Qui post Delrium, hæc pleraque copiosius disputauit. Verùm his affatim probatum est, gigni monstra; nunc cur ea vel à natura gignantur, vel ab authore naturæ gigni sinantur inquiremus.

CAPVT III.

Iniquas hominum de Monstris & monstrosis querelas compesci ex eo, quòd monstra & monstrosi sint Dei opus, & eorum irrisores diuinitus puniantur.

§. I.

Murmurationes, & querela contra monstra.

DVplex iniuria est, si quis inde contumeliam patitur, vnde laudari merebatur. Quare & illi gemina pœna digni sunt, qui Deum in operibus suis non solum laude

laude nulla afficiunt, sed etiam murmurando blasphemant. Hanc ob causam, meritò illis, qui denario diurno non contenti murmurauerunt, iratus paterfamilias dixit: *An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Unusquisq; ob proprium suum peccatum damnatur*, ait S. Basilius, *ita & qui murmurauerint, ob murmurationem. Verùm sæpe alij alia de causa murmurant. Nam hi quidem propterea murmurant, quòd, unde ventrem suum distendant, non habent (ut qui gula præter modum dediti sunt, & ventrem faciunt Deum suum) illi verò, quòd in pari honore habeantur cum nouissimis, in quo apertè indicant suam inuidiam, quod vitium multis in locis solet scriptura coniungere homicidio. Alij præterea alia de causa. Qualis causa est, si parentibus non conceditur, quod optant; immo si datur, quod horrent, pro pulchra prole deforme monstrum. Nam eiusmodi monstruosum partum, in alijs rebus, ut plantis, & bestijs miramur, miseramur in hominibus; neq; satis sibi suam infelicitatem deplorare posse videntur parentes, si sobolem nacti sunt, non iam caprinis pedibus, more Satyrorum; aut *Semiuirumq; bouem, semibouemq; virum;*
fed*

Mattha
20. 15.
S. Basil.
in reg.
breu. q. 63

sed vel brachio carentem, vel naribus destitutum, vel aure truncatum, vel plures digitos in manibus singulis habentē : quales in Geth vir fuit excelsus, qui senos in manibus pedibusq; habebat digitos, id est, viginti quatuor, & erat de origine Arapha. Quin immò, si vel de materna imaginatione, purpuream in fronte notam, aut ingenis nigram maculam frago, moro, aut pruno flagrantius appetito similem gerat, quanta est sollicitudo corrigendi? quanta, contra Naturæ errorem, immò contra ipsum Naturæ authorē querelæ existunt? quasi Deus ad illorum imperium, non ad suæ sapientiæ voluntatem fœtum in vtero fingere debuisset. Mallem, inquiunt, nullum filium habuisse, quàm non integrum; mallem filiâ caruisse, quàm quæ visu, auditu, aut linguæ vsu careret. Quis ducet cæcam, nisi puer baculo trahens viarum monstratore? quis surdam non dicet absurdam? quis elinguem non comparabit cum milite, qui non habet ensē? aut cum barbitō, quod caret plectro? Quot liberi in lucem prodeunt, instar Midę, auriti; aut manibus vncis, ad modum Harpyiarum; aut cute pilosa, tanquam Simij,

aut

2. Reg. 21.
20.

libell.
ger ni
pion

aut Panisci; quæ non lamenta funduntur? quanto pudore erubescunt parentes, cognati, affines? quid non excogitant amici, ad occulendum, in perpetuos carceres includendum, vel sæpe etiam omninò è medio tollendum tam informem partum? Nota est cistella viminea Mineruæ, quæ Erisichthonem clausit. Multò autem impatientius illi ipsi ferunt suam monstrositatem, qui sic nati eam cognoscunt. Si enim quædam puellæ, ob ruffum capillitium, quædam ob luscum oculum, quædam, quòd sint nec minimo naso,

*Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sanè nimis elegante lingua,*

Naturam & Naturæ Dominum identidem accusant, quid facient, si barba mentum vestiatur, non in munimen virginitatis, sed in coniugij impedimentum? Si dentem os exerat aprinum? Si effigiem bufonis in fronte sedentem circumferat? si strumam effundat vsque ad vmbilicum? Nam dentem aureum in ore enatum, vt nostra ætate factum est, facilius quis tolerarit. Philippus Macedo, Annibal Carthaginensis, Sertorius Hispanus, ac Zisca Bohemus vn-

oculos

Ouid. l. 2.
Meta-
morph.

Catull.
epigr. 44.

Kranzius
Vand. lib.
12, cap. 33.

oculos se fuisse, vehementer doluerunt, tametsi non à natura, vt Arimaspi, sed ab euentu tales essent. Ita & alij dolent, qui sibi à natura nouerca cum caussa deformitatis, caussam quoq; doloris datam fuisse arbitrantur, & querelarum.

§. II.

An, & quo modo Deus sit author Monstrorum?

His in remedium sciendum est, etsi monstrum, quia teste Aristotele, *dis simile quidam est, & obliquum ac lesum*, sit vitium naturæ, ob aliquod impedimentum, à fine suo, deficientis; atque adeò licet caussa impedita per se non tendat in monstrum, tamen ratione Dei, qui rerum omnium euentus & prouidentia sua præuenit, & sapientia disponit, nulla monstra fortuito aut casu euenire. Tametsi igitur, cum illa generantur, caussa impedita & particularis dicatur à suo scopo deflectere, (cupit enim bos vitulum, non autem agnum generare) illiq; effectus fortuitus esse; tamen Deus suo non frustratur, qui & in monstris est gloriosus. Sicut enim Indi ex ipsis etiam inter se se colligatis cucurbitis ratem conficiunt, qua flumina traijiunt: ita

Aristot. 4.
de Gene-
rat. ani-
mal. c. 3.

Io. Lud.
Gottfrid.
in hist.
Antipod.
part. 1.
pag. 14.

ita & Deus è vilissimis rebus effectus pro-
ducit pretiosos. Hinc cum caussa tam im-
pedita, quàm impediante simul concur-
rens absolutè efficaciterque vult generari
monstrum. Neque enim omnium particu-
larium caussarum fines absolutè, sed con-
ditionatè duntaxat destinat; si scilicet non
aliunde impediantur. Nam si impedian-
tur, ad earum se confluxum, naturas, mo-
dumque accommodat; & vnà cum cir-
cumstantijs, immò cum rebus circumstan-
tibus operatur. Hinc sicut ex tauro & vac-
ca taurus; ita ex tauro & Pasiphaë Mi-
notaurus prodit, prima caussa concursum
suum æquè ad vnum, atque ad alterum ef-
fectum non denegante, vt vniuersalis pro-
uidentiæ ordinem seruet, qui non solùm
exigit, vt Deus vim det caussæ impeditæ,
sed etiam vt virtutem agendi caussæ impe-
dienti non subducat, atque adeò, vt, sinat
fieri, non quod ab vna sola, sed quod ab
vtraque simul potest fieri; vel certè, quod
fieri potest à caussa præualente, vt post, D.
Augustinum, D. Thomas perspicuè decla-
rauit. Eleganti rem similitudine explicat
Boëtius. Nam quemadmodum lineæ à
centro ductæ omnes circumferentiæ am-
bitu

S. August.
lib 38 qq.
q 24.
S. Thom.
3. cont.
gent. c. 9.

bitu

21. p. q.
103. a. 7. &
q. 22. a. 4.
Boët. l. 4.
de conso-
lat. prof. 6

bitu continentur, neque vlla exorbitat, quacumque parte tendatur; (si enim in hoc peripheriæ punctum non incidit, in aliud necessariò incurrit) ita in hoc vniuerso, si quidpiam à præscripto sibi ordine particulari discedit, in alium ordinem redit vniuersalem. Itaque etsi non intendat monstrum natura particularis, intendit tamen natura vniuersalis, intendit ipse Deus, qui causam impeditam & impediens, non sine sapienti consilio, finit concurrere. *Quisquis vspiam nascitur homo, id*

S. Augu-
stin. l. 16.
ciuit. c. 8.

est, animal rationale mortale, inquit D. Augustinus, quamlibet nostris inusitatam sensibus gerat corporis formam, seu colorem, siue motum, siue sonum, siue quamlibet vim, quamlibet parte, qualibet qualitate natura, ex illo protoplasto uno originem ducere nullus fidelium dubitauerit. Monstrum ergo si ipse fecit, bene fecit, quia *omnia bene fecit.* Summus quippe est artifex, qui etiam in ipsis naturæ erroribus non potest errare: & quæ deformia sunt, nouit conuertere in pulchritudinem Vniuersi, sine iniuria cuiusque.

Sap. 6. 8.

Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquã: quoniam pusillum & magna ipse fecit, & equaliter illi cura est de omnibus. §. III.

§. III.

Monstra, tanquam Dei opus, non esse carpenda.

Atque hoc solum sufficit, ne monstrosè nati, vel lamentando, vel queritando, cum Iob, dicant: *Quare de vulua eduxisti me?* Iob. 10. 18. qui utinam consumtus essem, ne oculus me videret. Fuissèm, quasi non essem, de utero translatus ad tumulum. Nam quicumque nouit Deum esse suum Plasten, non potest eum erroris accusare, infinitè sapientem. Olim Plaste laudatissimi fuère Damophilus & Georgasus, quorum opera nemo audebat carpere; & summi artificis opus aliquis Momus audebit reprehendere? Figulus mollem terram premens, laboriosè fingit ad vsus nostros unumquodq; vas, & de eodem luto fingit, quæ munda sunt in vsum vasa, & similiter, quæ his sunt contraria: horum autem vasorum quis sit vsus, iudex est figulus. Ad quem locum alludens ait Apostolus: *O homo tu quis es, qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei, qui se finxit: Quid me fecisti sic? An non habet potestatem figulus luti, ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* Assonat & Isaias, qui & malè contentis istis eiusce-

Plin. l. 35. cap. 12.

Sapient. 15. 7.

Rom. 9. 20.

H modi

Isa. 45. 9. modi fulmen intorquet: *Va qui contradicisti* fictori suo, *testa de Samiys terra: numquid dicit lutum figulo suo: Quid facis, & opus tuum absque manibus est? Va qui dicit patri: Quid generas? & mulieri: Quid parturis? Hæc dicit Dominus sanctus Israel, plastes eius: Ventura interrogate me, super filios meos, & super opus manuum mearum mandate mihi. Ego feci terram, & hominem super eam creavi ego: manus mee tetenderunt calos, & omni militia eorum mandavi. Qui ergo stellas in celo lucentes, qui cælum ipsum & terram condidit, pro suo arbitratu; & lutum potest fingere hominemque ad eum ipsum ad suam voluntatem. Sic optimè factus est, sicut eum Deus fecit.*

Non bene vasa suo faciunt conuicia fabro.

§. IV.

*S. Gregorij Turonensis solatium breuitatis,
Deus author.*

Hæc cogitatio S. Gregorium Episcopum Turonensem & placatum tenuit; & apud S. Gregorium Magnum, vtilissimo exemplo defendit. De quo in vita eius, hæc Surius. *Sexdecim annos hic in Episcopatu exegerat, cum equinocus eius ille Magnus Gregorius*

Sur. 17.
Nouem.
tom. 6.

gorius, in sede Apostolica subrogatur, siquidem opinata res est, quod dudum alter alteri peculiariter sit amicitia deninctus. Nec immerito tamen hunc Fortunatus Gregorio comparat Nazianzeno, tamquam ille datus sit Orienti, Romanensis Meridiei, ast hic noster occidenti. Cum igitur sacra Apostolorum limina expetisset, magna cum reuerentia sanctus eum Papa excepit. Quem ad B. Petri confessionem introducens à latere constituit, prestolans, quò assurgeret. Interim autem (ut erat ingenio profundissimus) secretam Dei dispensationem admirans, considerabat in huiusmodi hominem (erat enim statura breuis) tantam gratiam celitus profluxisse. Quod ille mox diuinitus persentiens, Et ab oratione surgens, placidoq; ut erat, vultu, ad Papam respiciens: DOMINVS, inquit, FECIT NOS, ET NON IPSI NOS; IDEM IN PARVIS, QVI ET IN MAGNIS. Cumq; id suae cogitationi S. Papa responderi cognosceret, ipsa sua deprehensione gavisus, gratiam, quam hactenus in Gregorio mirabatur, in magna veneratione deinceps habere coepit; Tyronicam ita nobilitavit, ut auream ei cathedram donaret, quae, apud praefatam urbem, in posterum seruaretur. Ali-
ter saeculum iudicat. Nam, teste Plutarcho,

Plutarchi
De insti

H 2

Ephori

euend. li-
beris &
in Agefi-
lalo.

Ephori regi Archidamo multam dixerunt, quòd pusillam statura vxorem ducere sustinisset, addito elogio, *Quòd non reges ipsis, sed regulos dare deliberasset: & βασικίας, ἀλλὰ βασιλίδια.* Et certè natus ex eo coniugio Agefilaus pusillus fuit, & specie Græcis aspernanda. Qua de causa moriens interdixit, ne quis effigiem suam fingeret pingeretue. Habet Mundus aliquam stature & maiestatis corporis rationem: sed qui Mundum contemnunt, & irrisores ridere didicerunt, etiam in corporis breuitate diuinum quoddam beneficium agnoscunt.

§. V.

*Roberti Bellarmini Cardinalis heroicum
responsum.*

Clypeus est hîc & gladius, quo & defendere nos possumus, & hostem offendere, nos ad impatientiam, ob eiusmodi corporum defectus, impellentem. Nam & qui credit, se esse opus Dei, sat magnam habet ab opifice nobilitatem, qualiscumq; ipse sit; neque Momus ille, tam hominem, quàm opificem hominis reprehendit, qui alterum, *Masculum*, aut *Musculum*, *formicans*, aut *Gryllum* appellat, Vsum hoc
clypeo

elypeo Cardinalem Robertum Bellarmi-
 num, refert Iacobus Fuligattus his verbis:
*Si alij fortè corporis exprobrarent vitia, id
 pacatè admodum ferebat. Ex quo aliquando
 in Belgio cuiusdam proteruitas ei obiecit, quòd
 auriculis esset grandiusculis, eoq; ab irrisu mi-
 nimè incitatus, nihil aliud, (ut olim S. Grego-
 rius Turonensis) usurpavit, quàm verba illa:
 IPSE FECIT NOS, NON IPSI NOS. Iterum
 cùm in scripto quodam legeret, haud se futu-
 rum Pontificem, quia simplex nimium vide-
 retur, ad pagine marginem ascripsit: FELIX
 SIMPLICITAS, QVAE ME A TANTO ONE-
 RE LIBERAVIT. Magna itaque solatij
 caussa est quocumque corporis vel animi
 defectu genitis, meminisse, opus se Dei esse,
 qui omnia, quæ fecit, vidit esse bona, &
 omnia bene fecit. Sicut enim figulum non
 accusat argilla, quæ amphora fieri cùm
 potuisset, vrceus exiuit; ita neque Deum
 pumilus debet culpare, quamuis Atlas esse
 potuisset; neque quidquam turbari, si ab
 alijs non tam ipse, quàm qui fecit ipsum,
 ridentur. Dicat Creatori suo: *Manus tue
 fecerunt me, & plasmauerunt me: da mihi in-
 tellectum, & discam mandata tua. Discam,
 quid velis, hac formâ, quam mihi manus**

Iac. Fuligatt. l. 4. vitæ Bellarm. c. 49

Gen. 1.

10.

Marc. 7.

32.

Psal. 118.

tuæ dederunt. Fortasse enim, vt animæ tantò maior esset pulchritudo, corpus meum deforme esse voluisti. Si non dedisti mihi, quod oculos aliorum delectet, dedi. **Iob. 26. 2.** *fti, quod mihi & alijs proficit. Cuius adiutor es, ait Iob ad Deum, numquid imbecillus? & sustentas brachium eius, qui non est fortis?*

§. VI.

Sape sub deformati corpore pulchram animam latere.

In hanc sententiam, ait nonnemo, apud Euripidem,

*Δύσμορφος εἶην μᾶλλον, ἢ καλὸς κακός.
Deformis sim potius, quàm pulcher & malus.*

Itemq; *Νῦν χρὴ θεάσασθαι. ὃδὲν τι δ'εὐμορφίας ὄφελος, ὅταν τις μὴ φρένας καλὰς ἔχει.
Animus spectandus est. Nihil pulchritudo*

lucet, cùm quis mentem non bonam habet,

Et sanè quemadmodum in gemmis, aut alijs lapidibus sæpenumero, sub ignobili colore, latet pulcherrima natura, sic in corpore inuenusto non rarò insignis animus tegitur. Rursumq; vt in ipso adamante po-

te potentissimum est venenum, si contera-
tur, ita contingit, vt formosissimus homo,
mente sit prorsus virulenta. Quid conchis
asperius, quid verrucosum magis? intus
tamen quàm frequenter lucidissimi reperi-
untur vniones? Corpus animi domicilium
est. Vt ergo sæpe vilem casam subierunt
reges, sic, sæpe in exiguo, aut curuo corpo-
re rectæ animæ habitauerunt. Ostendit id
in Aesopo natura, cuius animus cùm ex-
cellens esset, vultus fuit barbarus. Osten-
dit in Galba oratore eloquentiâ claro, sed
quem gibbus ingens premebat, non secus
ac si burdonem ageret, aut asinum clitel-
larium. In eum igitur malignè lusit M.
Lælius, cùm diceret, *ingenium Galba malè
habitare*. Nimirum, vt Aristoteles sapien-
ter pronunciauit: *Deformes naturâ nemo
reprehendit: sed eos, qui ob otium vel negligen-
tiam tales euaserunt.*

Aristot.
lib. 3.
Ethic. c. 5.

§. VII.

Non esse iudicandum secundum faciem.

Quòd si illos reprehendimus, quos na-
tura deformes fecit, illum reprehendimus,
qui dixit: *Nolite iudicare secundum faciem, Io. 7. 24.
sed iustum iudicium indicate.* Quid enim de
Christo iudicassent illi, qui et si alioqui es-

Psal. 44. 3 set speciosus præ filiis hominum, tamen eum
 inter Iudæorum manus dirissima patientē
 Isa. 53. 4. considerantes dixerunt: *Verè languores no-*
stros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit;
& nos putauimus eum quasi leprosum, & per-
cussum à Deo & humiliatum? Quid de Za-
 chæo iudicandum fuisset, qui *statura pusillus*
 1. Cor. 19. 19. *erat?* Quid de Paulo, *cuius presentia corpo-*
ris infirma, & sermo contemtibilis erat?
 Quem & statura improcerum, & capite
 caluastrum nonnulli descriperunt? Fuit
 sanè Africanus Scipio, fuit Iulianus Cæsar
 corpore celso; sed numquid illis cessit vel
 belli laude Alexander Macedo, vel imperij
 dignitate Augustus, qui ambo breues fue-
 runt? Pulchrius fuit Alexandrum gestis,
 quàm membris Magnum extitisse. Ad
 eundem modum, teste Iosepho, Asinaeus
 Iudæorum dux, statura parua, animo ex-
 celso fuit. Et tamen ita cæci sumus ad vir-
 tutis æstimationem, vt queramur, natu-
 ram nobiscum illiberaliter egisse, si non
 omnia nobis pulchra dedit, quæ in alijs
 miramur? immò & alios contemnimus,
 quos Therites esse videmus? *Deformis spe-*
cie, ait Eustachius, nobis inauspicatus & in-
faustus occurrens, minimè bonus esse creditur;

Ioseph.
 l. 18. An.
 etiq. c. vlt.
 Eustach.
 lib. 1.
 Ethic. c. 6.

cum plerique exteriorem formam corporis occulti animi signum esse indicant. Quantum hoc iudicium erret, quamque Naturæ authori vehementer displiceat, Nicephorus hac historia docet.

Niceph.
l. 11.
Eccl. hist.
c. 33

§. VIII.

Deformes Legatos despiciens Valentinianus à Deo punitus.

Ea tempestate, quòd Sauromata Romanam ditionem, eamque Imperij partem, que ad Occidentem vergit, excursionibus vexarent, Valentinianus cum ingenti belli apparatu aduersus eos est profectus. Atque illi tantam Imperatoris expeditionem formidantes, legatis missis pacem ab eo petierunt. Quos ubi deformes esse vidisset, an uniuersitales essent Sauromata, interrogauit. Et quum illi dixissent, optimos quosque, qui et genere, et forma prestarent, ab eis legatos solere mitti: ira atque furore multo correptus grauiam se pati dixit, et maxime infortunatum esse, quòd ad tempora sua peruenisset Romanorum imperium, si Sauromata, gens tam barbara et informis, in qua reliquos isti excelleret, sedibus suis contenti esse nollent: sed confidentia tanta impulsus, ditionem suam percurrerent, et bellum titillatione quadam illecti Romanis inferrent. Et quum ita indi-

H s gnaretur.

gnaretur, & magnopere vociferaretur, nimia
 vocis intentione conuulsa in eo esse interiora
 viscera, venamq; & arteriam quamdam ru-
 ptam dicunt, unde sanguine plurimo profuso,
 vita eum reliquerit, in castello quodam Germa-
 nie, cui Brigatio nomen fuit, decimo septimo
 mensis Nouembris die, quum quinquaginta
 quinque propè annos natus esset, & tredecim
 annis imperium bene admodum & præclare
 administrasset.

§. IX.

Ob corporis defectum non esse murmurandum, aut querendum.

Mirabile est, Imperatorem, & Impe-
 ratorem, qui imperium tam diu bene ad-
 modum, & præclare administravit, tam re-
 pentino interitu perijsse; & perijsse, ob
 dictum, quod multi iocum duntaxat arbi-
 trantur. Sed displicet iure summo archi-
 tecto, si sua opera carpantur. Quis arti-
 fex pati potest, vt illius labores reprehendatur?
 Apelles diutiùs sub tabula latere non sustinuit,
 quando animaduertit, suto-
 rem vltra crepidam velle esse carptorem.
 Cur ille immensæ sapientiæ artifex ferat,
 creaturas suas rapi ad censuram? Et tamè
 eiusmodi Theones quotidie reperiuntur,
 qui

qui non solum belluas monstrosas clamant in mundo esse non oportere, quas merito Deus ad eos terrendos, vel puniendos immittit; neque humana duntaxat monstra detestantur; sed fetè omnia in alijs naturæ vitia venenatis dentibus mordent, ac solatij loco, viceq; olei, acetum aspergunt. Cur loripedem vocas, cui natura non dedit vel duos, vel rectos pedes? cur Vulcanum appellas, quem vides claudicantem? Quare oculis malè affectum Cæcilium nominas? aut visu carentem talpam? Nonnè *expedit illi, ut pereat unum membrum illius, quam totum eius corpus eat in gehennam?* Tunè illum truncum audes vocare, qui brachium amisit in prælio pro patria pugnans? & pro te ipso quoque, quem aiunt nec gladium quidem nudum posse intueri? Non fœdant militem vulnera, sed exornant. In acie stetitisse putata, quem vides esse sauciatum. Sed mater, inquires, illum talem genuit, non bellum fecit? Tanto maior est iniuria, si non hominem, sed naturam ipsam calumniaris: quæ si illi oculos dedisset, videret; curreret, si ab illa crura arcuata non accepisset. Potuisses & tu talis nasci. Non meruit à te conui-

Matth. 5

29.

conui-

conuicijs proscindi cōmunis illa mater, si erga te se exhibuit liberaliorem. Quod multò magis de Deo naturæ authore etiam dici potest, cui & ingratus es, & blasphemus. *Gravis enim, gravis, inquam, est murmurator*, ait S. Chrysofostomus, & *vicinus blasphemia; alioqui cuius gratia illi tantum supplicium dederunt? ingratitude est res ista. Qui murmurat, ingratus est Deo. Qui autem Deo ingratus est, blasphemus quoque.* Quòd si is murmurare non debet, qui defectu ipse laborat; quanto plus peccabit is, qui defectū talem alteri exprobrat? O quàm pronæ sunt hominum linguæ ad maledicendum, quæ vbi maxima est materia laudandi Creatorem, ibi maximè eum contemnunt! Iuniores pueri, seniores bis pueri, illi imprudentes, isti deliri appellantur, quasi natura neque infantes, neque senes esse permittere debuisset? Quid dicam de cōuicijs nationum? non iam Sauromas, non Scythas, non Tartaros de vultibus barbaris, de fronte verrucosa, de simis naribus vituperamus duntaxat, aut Mauros de nigra cute; sed vicinos quoque, cum quibus commercia tractamus, & foederibus iunctos, quibus non
 nomi-

S. Chry-
 folt hom.
 8. in ep. ad
 Philip.

nominibus & agnominibus contemnimus? alijs ranas, alijs vaccas, alijs asinos, alijs porcos, alijs capros, alijs caneros, alijs alia obijcimus. Quia & regionum vitia in culpam trahuntur; alijs nimis esse graues, alijs nimis leues; alijs iracundi, alijs libidinosi, alijs stupidi, alijs blæsi; alijs voce pingui, alijs exsuccis; alijs strumosi; alijs ex Arcadia, alijs ex Bæotia, alijs ex Thessalia nati dicuntur, cum nulli sua patria probro sit.

Ex omni terra par est ad calum via. Fortunæ est, in hoc vel illo loco nasci; naturæ nasci cum aliquo corporis vitio, quod quicumque alteri opprobrat, ostendit se mentis vitio laborare. Enimvero nec stupiditas mentis cuiquam est obijcienda, quæadmodum Scipio Æmilianus fecit, qui apud Numantiam iratus C. Metello dixit: *Si*

quintum pareret mater eius, asinum fuisse pariturã. Facetiæ sanè numquam sunt magis iniustæ, quàm quæ tangunt innocentes. Innocentes autem sunt, quibus sine sua culpa aliquid vel in corpore, vel in ingenio negavit natura. Quare nec Diogenes satis philosophicè caluo cuidam contumelijs eum afficienti respondit: *Tibi con-*

tumeliam non dico, sed capillos tuos laudo,

quòd

Eraf. l. 6.
Apoph.

Maxim.
serm de
vituper.

4. Reg. 2.
23.

quòd malam effugerint caluam. Quis non
 ridiculam putaret talem irrisionem? Sed
 vide, quanti eam fecerit, Deus: cùm Eli-
 faus in Bethel ascenderet per viam, pueri
 parui egressi sunt de ciuitate, & illudebant ei
 dicentes: Ascende calue, ascende calue. Qui
 cùm respexisset, vidit eos, & maledixit eis
 in nomine Domini: egressiq; sunt duo ursi de
 saltu, & lacerauerunt ex eis quadraginta
 duos pueros. Quòd si caluitium vitio ver-
 tere adeò est graue, quantum malum erit,
 irridere alterius monstrositatem misera-
 tione longè digniorem? à qua exploden-
 da satis nos deberet terrere, quòd im-
 pium sit, Dei opus contemnere.

CAPVT IV.

Vniuersum Monstris ònari, in Pygmæis
 & Gigantibus ac enormiter fortibus
 ostenditur.

§. I.

Rebus monstrosis, tanquam oppositis, res non
 monstrosas magis elucescere.

E quis autem existimet, DEO
 caussas non esse, tales vel defe-
 ctus, vel effectus naturæ Mundo
 infe.